

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponentky

Autorka práce: Tereza Krejčíková

Název práce: Rodinná politika ve vztahu k rodinám po rozvodu

Autor posudku: Mgr. Miriam Kotrusová, Ph.D

Diplomová práce Terezy Krejčíkové se věnuje poměrně novému tématu v českých podmínkách. Uspořádání vztahů rodičů k dětem po rozvodu/rozchodu rodičů je problematika, která paradoxně není moc častým předmětem výzkumného zájmu vzhledem k tomu, kolik rodin a dětí se týká. Z toho důvodu velmi oceňuji výběr tématu diplomové práce.

Hlavním cílem diplomové práce T. Krejčíkové je **zjistit, jakým způsobem je nastavená rodinná politika vůči rodinám s nezletilými dětmi po rozvodu či rozchodu v ČR a jak je implementována v praxi**. Uvedený cíl byl rozdělen do dílčích cílů: 1. Jakým způsobem se projevuje sociální konstrukce neúplných rodin do tvorby nástrojů rodinné politiky s nezletilými dětmi po rozvodu?; 2. Jaká forma porozvodové péče o nezletilé dítě je *dle názorů odborníků* nejvhodnější z hlediska ochrany před psychickou deprivací dítěte?; 3. Jsou současné nástroje na vymáhání výživného *dle názorů odborníků* dostatečně účinné?

Cíle práce jsou nastavené vhodným způsobem, i když bych se trochu pozastavila nad formulací „dle názorů odborníků“. Autorka se v rámci expertního šetření dotázala několik odborníků (úřednic MPSV, sociálních pracovníc, soudkyně a policistek) na jejich názory a zkušenosti s různými formami porozvodové péče o děti, což je v případě, že je výběr expertů dostatečně zdůvodněný (viz později), v naprostém pořádku. Diplomová práce by však měla být především výsledkem její výzkumné a analytické práce a ne převyprávěním názorů dotazovaných expertů. Ze Závěru práce jsem ale získala dojem, že se jedná zejména o názory dotazovaných expertů, s nimiž se (zřejmě) autorka ztotožnila. Asi nejvíce mne to zarazilo v případě názorů na střídavou péči, která je nepochybně novým institutem v našem rodinném právu a navíc poměrně diskutabilním, což je v práci reflektováno. V závěrečné práci však očekávám, že autorka bude konfrontovat názory expertů, kteří jsou nepochybně ovlivněni jejich profesní afiliací, s jinými pohledy, např. dětských psychologů, mediátorů nebo i se zkušenostmi se zahraničí ze zemí, kde je střídavá péče již dlouhodobou součástí rodinného práva.

Teoretickým rámcem práce je teorie konstrukce cílových skupin, a koncepty materiální a psychické deprivace, což považují za odpovídající cílům práce.

Autorka se ve své diplomové práci opírala o primární i sekundární data. Primárními daty pro ni byly polostrukturované rozhovory s 10 experty, jejichž výběr autorka zdůvodňuje tímto způsobem: „*O relevantnosti dotazovaných expertů zabývajících se problematikou rodinné politiky svědčí nejen organizace a instituce, ve kterých dotazovaní experti působí, nýbrž i léta jejich praxe, na které se autorka dotazovala.*“ (str. 14) Mé pochybnosti se netýkají erudice zvolených expertů, ale jejich výběrů, a to zejména z hlediska genderu (v případě rozhodnutí opatrovnických soudů je jasná genderová nevyrovnanost, tj. děti jsou ve většině rozhodnutí svěřovány do péče matek). Dále postrádám ve vzorku expertů někoho „nezávislejšího a možná objektivnějšího“, který není tolik

zaangažován do samotné tvorby či výkonu politiky, a to zejména dětské psychology, možná i mediátory.

Není mi úplně jasné, jak autorka zjišťovala povahu konstrukce této cílové skupiny (otázka pro obhajobu), v metodologii o tom není zmínka a v části 4. (str. 27) T. Krejčíková konstatuje, že „*je spíše pozitivní, nicméně se vyznačují nízkou politickou i ekonomickou mocí. ... Sociální konstrukce neúplných rodin je nejbližší skupině „Dependants“, tedy „potřební“*“. Ale další věta toto konstatování trochu zpochybňuje: „*veřejněpolitický přístup k neúplným rodinám je odlišný na základě jejího vzniku.*“ Takže i v rámci kvadrantu potřebných se různé neúplné rodiny nacházejí na různých místech? Jejich rozdílné postavení je ale dáno nejenom faktem úmrtí jednoho z rodičů (jak práce konstatuje) ale také různou formou opatrovnictví dětí po rozvodu či rozchodu jejich rodičů, jak vyplývá z části 5. Další otázkou, na kterou práce v této souvislosti nedala odpověď, je, jaká je sociální konstrukce neúplných rodin s různou formou opatrovnictví dětí po rozpadu rodiny. Doporučuji se k tomu vrátit v rámci obhajoby diplomové práce.

Další mé připomínky jsou spíše formálního charakteru. Na několika místech autorka uvádí stejné citace názorů expertů, vyjadřování v kazuistikách je velmi ovlivněné soudní „hantýrkou“. Na str. 27 je v odkazu na zdroj použitý jeho celý název. Způsob odkazování na zdroje navíc není jednotný, příklad za všechny na str. 28: (Sabatier, 2007) a (MARTINOVSKÝ, 2007) a již uvedený příklad (Šťastná, Analýza: neúplné rodiny a rozvody manželství s dětmi).

Celkové hodnocení práce: Předložená závěrečná práce T. Krejčíkové splňuje předpoklady kladené na diplomové práce a z toho důvodu ji hodnotím jako práci „**velmi dobrou**“.

Praha, 14.1.16

Mgr. Miriam Kotrusová, Ph.D